

Zavod za varstvo
kulturne dediščine Slovenije

REDKA IN
DRAGOCENA
ZNANJA,
SPRETNOSTI IN
POKLICI

33. DNEVI EVROPSKE
KULTURNE DEDIŠČINE IN 11.
TEDEN KULTURNE DEDIŠČINE
23. 9.-7. 10. 2023

Obnova kamnitih streh – znanje, ki izginja

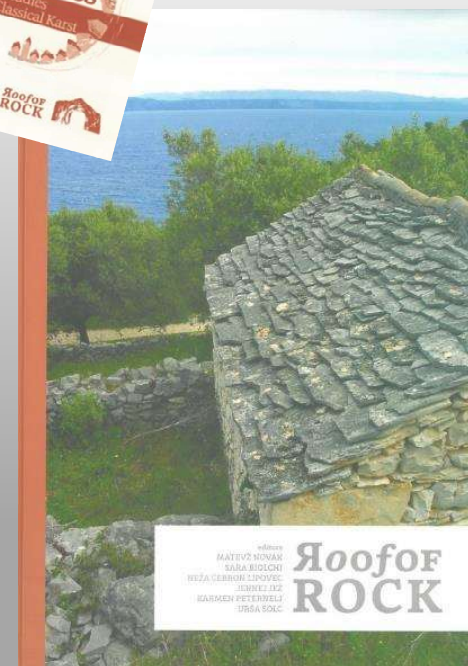
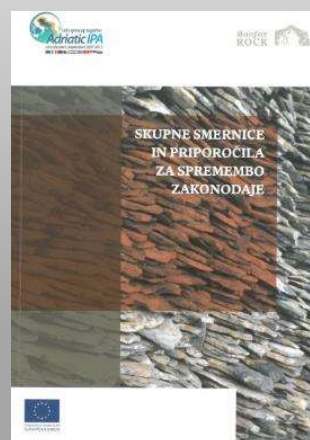
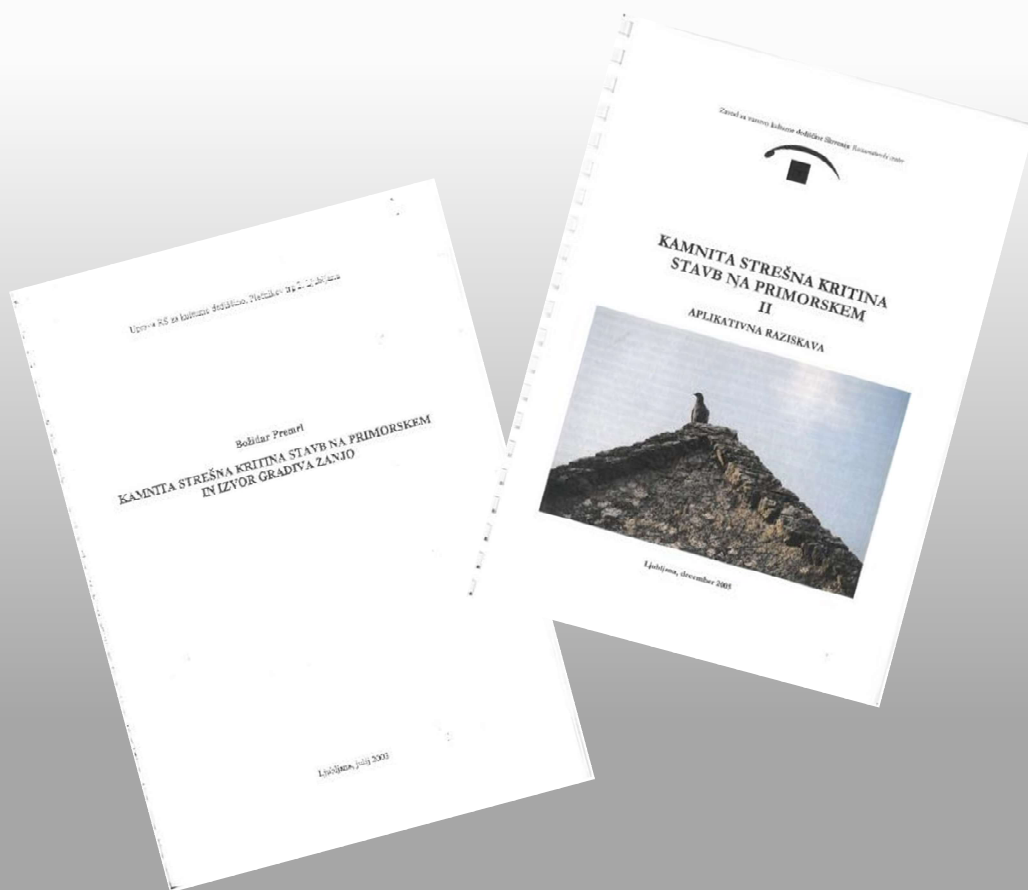
Minka Osojnik, prof. um. zgod.
ZVKDS, OE Nova Gorica

Regionalno srečanje DEKD in TKD
28.2.2023, Pretorska palača, Koper

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Služba za kulturno dediščino
Območna enota Nova Gorica

**OBNOVA KAMNITIH STREH –
znanje, ki izginja**
Minka Osojnik, prof. um. zgod.

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Služba za kulturno dediščino
Območna enota Nova Gorica

**OBNOVA KAMNITIH STREH –
znanje, ki izginja**
Minka Osojnik, prof. um. zgod.

KAMNITA KRITINA NA PRIMORSKEM

↳ PLOŠČASTI APNENEC in FLIŠNI PEŠČENJAK = SKRLE, ŠKRLE, SKRILE

↳ SKRILAVI GLINOVEC oz. ČRNI STREŠNI SKRILAVEC = SKRIL
(Baška grapa, Cerkljansko, Šentviška planota)

Otalež – Cerkev sv. Katarine

Orehek pri Cerknem – Staro župnišče

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Služba za kulturno dediščino
Območna enota Nova Gorica

**OBNOVA KAMNITIH STREH –
znanje, ki izginja**
Minka Osojnik, prof. um. zgod.

SKRLE – TIPOLOGIJA KAMNITIH STREH

1. KRAŠKO-VIPAВСKI TIP

- Naklon strehe je ok. 45°.
- Debelejše skrle
- Skrle so položene v malto.

Šmarje pri Sežani – Komunska kašča in Cerkev
Matere božje Vnebozete (v ozadju)

2. ISTRSKI TIP

- Naklon strehe je od 25°-30°.
- Skrle so večje a tanjše.
- Skrle so zložene na suho.

Črni Kal – Benkova hiša

KRAŠKO – VIPAVSKI TIP PREKRIVANJA

1. KRAS

Ploščasti apnenci

2. VRHE in VIPAVSKA DOLINA

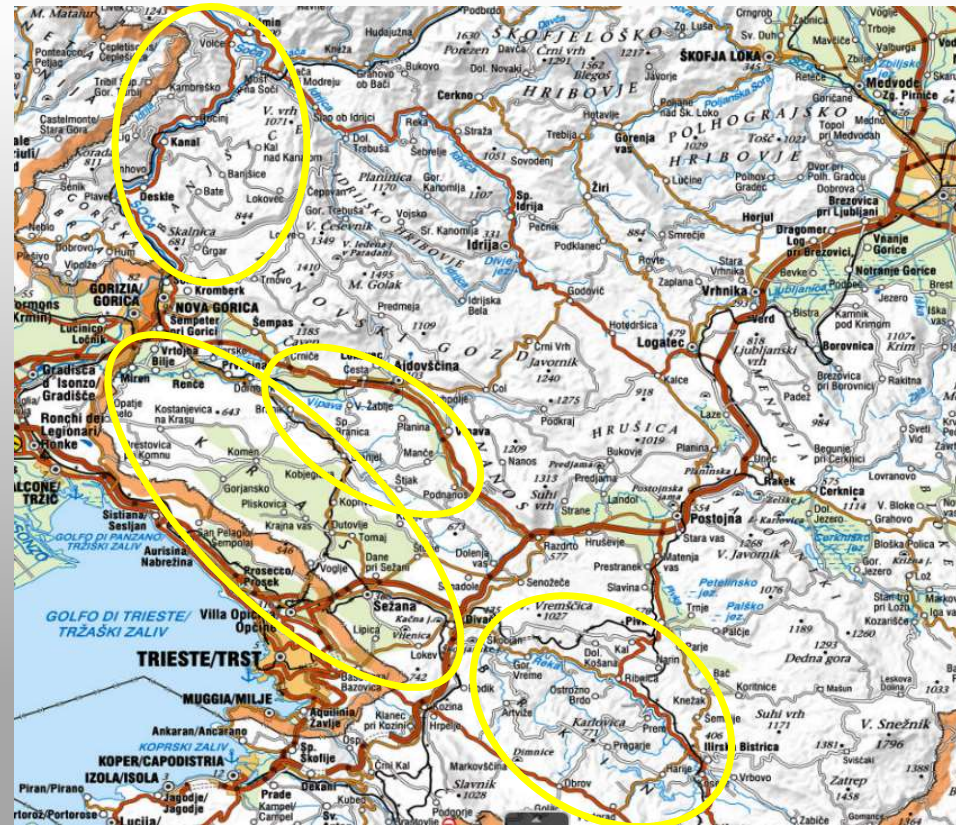
Ploščasti apnenci, flišni peščenjak

3. POSOČJE

Ploščast apnenčev peščenjak

4. PIVKA IN BRKINI

Flišne kamnine

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Služba za kulturno dediščino
Območna enota Nova Gorica

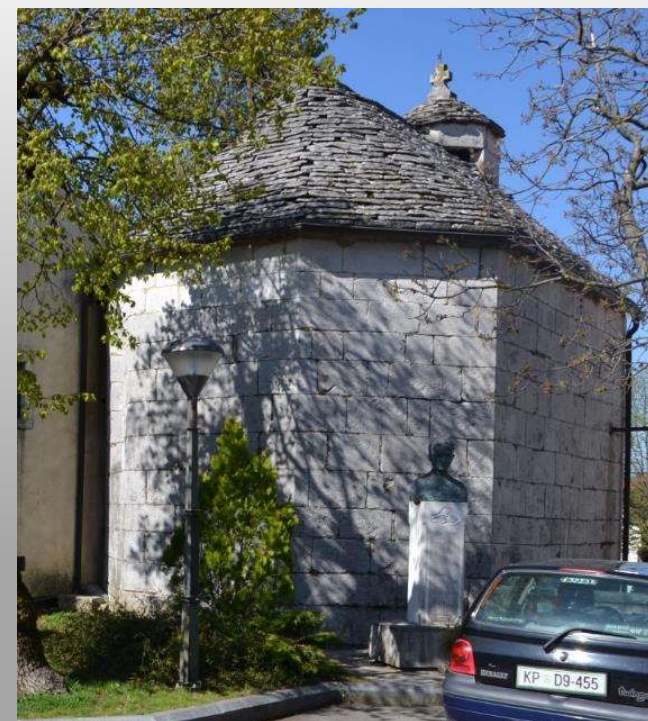
OBNOVA KAMNITIH STREH –
znanje, ki izginja
Minka Osojnik, prof. um. zgod.

ZGODOVINSKI PREGLED

Lokev – Kapela Marije Pomočnice, EŠD 3832

Najstarejša datirana streha
1426

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Služba za kulturno dediščino
Območna enota Nova Gorica

OBNOVA KAMNITIH STREH –
znanje, ki izginja
Minka Osojnik, prof. um. zgod.

ZGODOVINSKI PREGLED – 15. STOLETJE

- Kobdilj – Cerkev sv. Gregorja
- Dolenja vas pri Senožečah – Cerkev Žalostne Matere Božje (prezbiterij)
- Naklo pri Divači – Cerkev sv. Brikcija
- Podnanos – Cerkev sv. Vida (star prezbiterij)
- Erzelj – Cerkev sv. Mihaela
- Kal nad Kanalom – Cerkev sv. Tomaža nad Kopriviščem
- Gluho Vrhovlje – Cerkev sv. Andreja

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Služba za kulturno dediščino
Območna enota Nova Gorica

**OBNOVA KAMNITIH STREH –
znanje, ki izginja**
Minka Osojnik, prof. um. zgod.

ZGODOVINSKI PREGLED – 16. STOLETJE

- Šmarje pri Sežani – Cerkev Matere Božje Vnebovzete
- Podbrje (Podnanos) – Cerkev sv. Kozme in Damijana

ZGODOVINSKI PREGLED – 17. STOLETJE

- ➔ Kazlje – Cerkev sv. Lovrenca
- ➔ Avber – Cerkev sv. Nikolaja
- ➔ Tomaj – Cerkev Device Marije v Britofu
- ➔ Gradišče pri Divači – Cerkev sv. Helene
- ➔ Križ pri Sežani – Cerkev sv. Križa (ladja)
- ➔ Povir – Cerkev sv. Petra (ladja)
- ➔ Utovlje – Cerkev sv. Justa
- ➔ Štjak – Cerkev sv. Jakoba
- ➔ Podraga – Cerkev sv. Servula
- ➔ Podnanos – Cerkev sv. Vida (prezbiterij in ladja)
- ➔ Lozice – Cerkev sv. Frančiška Ksaverija
- ➔ Janežovo Brdo – Cerkev sv. Frančiška Asiškega

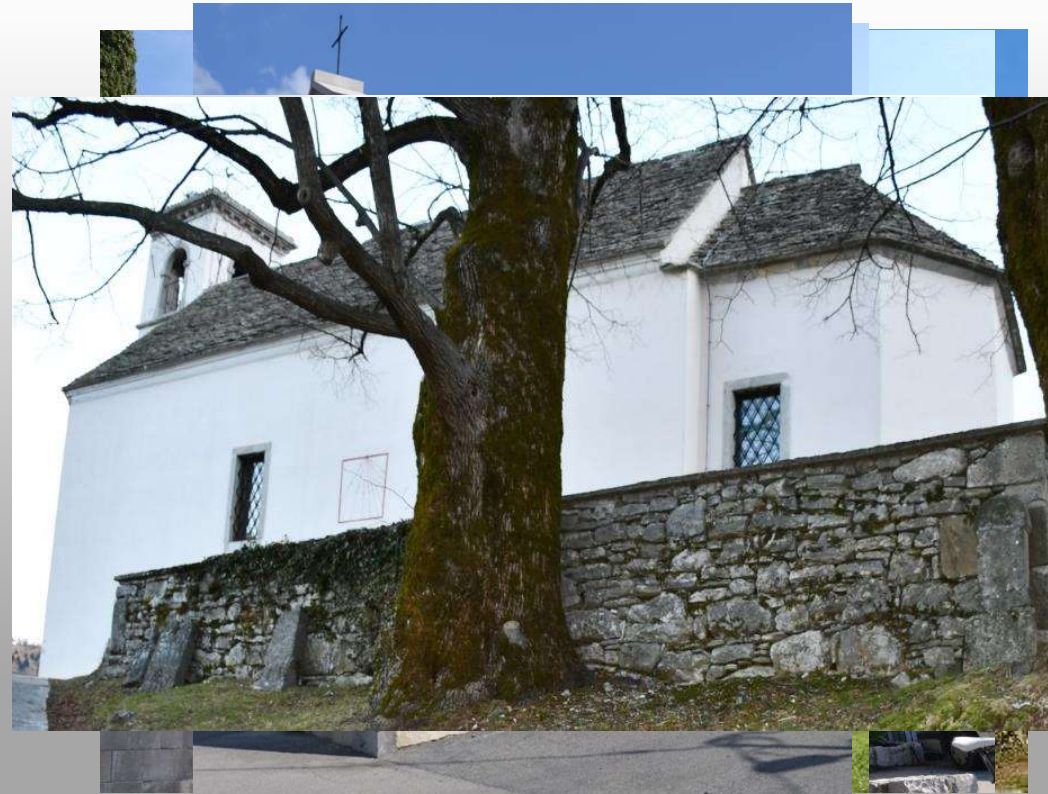

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Služba za kulturno dediščino
Območna enota Nova Gorica

**OBNOVA KAMNITIH STREH –
znanje, ki izginja**
Minka Osojnik, prof. um. zgod.

ZGODOVINSKI PREGLED – 18. STOLETJE

- ➔ Skopo – Cerkev sv. Mihaela
- ➔ Dutovlje – Cerkev sv. Jurija (ladja)
- ➔ Utovlje – Cerkev sv. Justa (zakristija)
- ➔ Lozice – Kapela Božjega groba
- ➔ Nanos – sv. Hieronim (zvonik)
- ➔ Kanalski Lom – Cerkev sv. Primoža

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Služba za kulturno dediščino
Območna enota Nova Gorica

**OBNOVA KAMNITIH STREH –
znanje, ki izginja**
Minka Osojnik, prof. um. zgod.

ZGODOVINSKI PREGLED – 19. STOLETJE

- ➔ Kopriva – Cerkev sv. Elije (prezbiterij)
- ➔ Plešivica pri Sežani – Cerkev Marijinega vnebovzetja
- ➔ Merče – Cerkev sv. Andreja (zakristija)

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Služba za kulturno dediščino
Območna enota Nova Gorica

OBNOVA KAMNITIH STREH –
znanje, ki izginja
Minka Osojnik, prof. um. zgod.

OBNOVE STREH V 20. STOLETJU

**KO STREHA PUŠČA, JO JE POTREBNO
POPRAVITI!**

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Služba za kulturno dediščino
Območna enota Nova Gorica

**OBNOVA KAMNITIH STREH –
znanje, ki izginja**
Minka Osojnik, prof. um. zgod.

KAJ Z OBNOVO REŠUJEMO?

- **Kontinuiteta materiala – kamen!**
- **Podoben izgled – siva kritina (+/-)**
- **Volumen stavbe (naklon, višina zidov oz. slemena)**
- **Historično nasledstvo – korci, bobrovec, zareznik**
- **Znanje**

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Služba za kulturno dediščino
Območna enota Nova Gorica

**OBNOVA KAMNITIH STREH –
znanje, ki izginja**
Minka Osojnik, prof. um. zgod.

Kazlje – Cerkev sv. Lovrenca, EŠD 4076

1965

1982

2009

2013

Pliskovica – Cerkev sv. Tomaža: prezbitერიj 2015

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Služba za kulturno dediščino
Območna enota Nova Gorica

**OBNOVA KAMNITIH STREH –
znanje, ki izginja**
Minka Osojnik, prof. um. zgod.

Nanos – Cerkev sv. Hieronima, EŠD 3920

1980

1990

2013

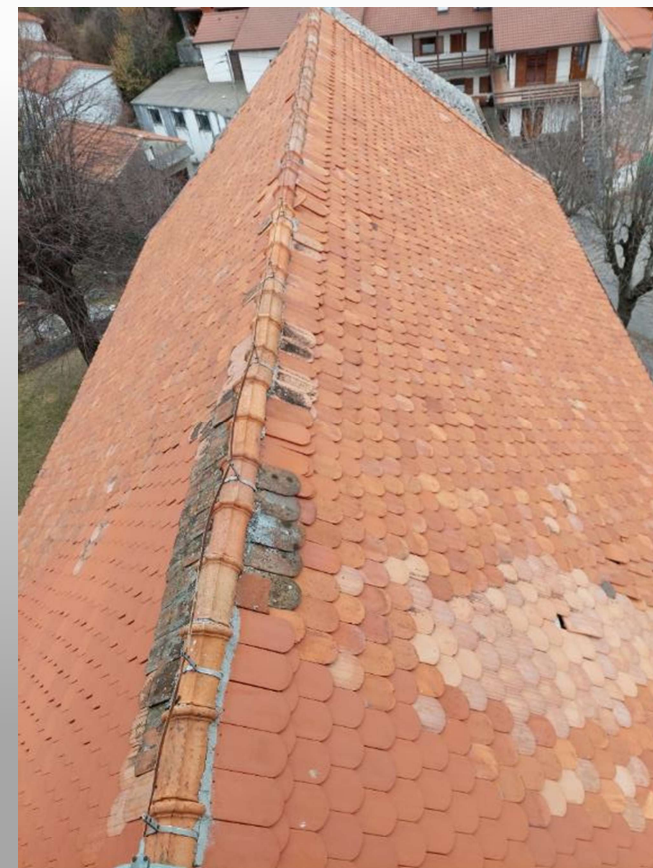
Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Služba za kulturno dediščino
Območna enota Nova Gorica

**OBNOVA KAMNITIH STREH –
znanje, ki izginja**
Minka Osojnik, prof. um. zgod.

Avber – Cerkev sv. Nikolaja, EŠD 3553

Zamenjava skrl z bobrovcem:

- ohranja volumen stavbe z naklonom in obliko
- ohranja se ostrešje
- velika prememba v barvi

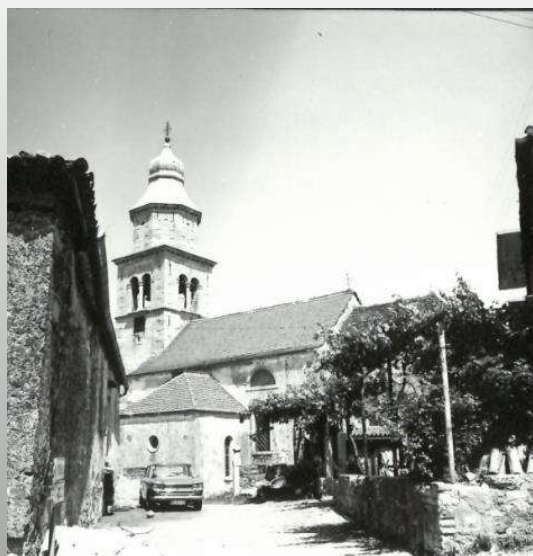

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Služba za kulturno dediščino
Območna enota Nova Gorica

**OBNOVA KAMNITIH STREH –
znanje, ki izginja**
Minka Osojnik, prof. um. zgod.

Štjak – Cerkev sv. Jakoba, EŠD 4056

1971

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Služba za kulturno dediščino
Območna enota Nova Gorica

**OBNOVA KAMNITIH STREH –
znanje, ki izginja**
Minka Osojnik, prof. um. zgod.

Famlje – Cerkev sv. Tomaža apostola, EŠD 4124

1965

1981

OBNOVE KAMNITIH STREH

1. BETONSKE LUPINE

- Odstranjeno leseno ostrešje
- AB horizontalne vezi
- Železobetonska dvokapnica – lupina
- V malto položene skrle

2. OHRANJENA LESENA OSTREŠJA

- Popravljen/zamenjan ostrešje
- AB horizontalne vezi
- Hidroizolacija !!
- AB estrih

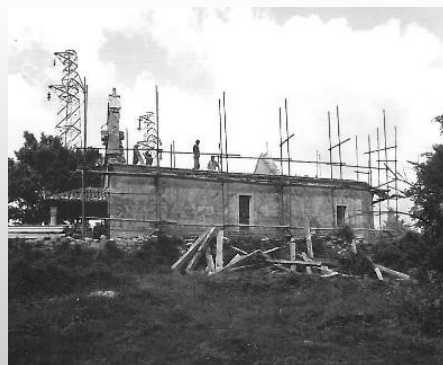
Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Služba za kulturno dediščino
Območna enota Nova Gorica

**OBNOVA KAMNITIH STREH –
znanje, ki izginja**
Minka Osojnik, prof. um. zgod.

Gradišče pri Divači – Cerkev sv. Helene, EŠD 1566

1968

Obnova strehe 1986-1987

Obnova strehe 2004-2005

2001

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Služba za kulturno dediščino
Območna enota Nova Gorica

**OBNOVA KAMNITIH STREH –
znanje, ki izginja**
Minka Osojnik, prof. um. zgod.

Kobjeglava – Cerkev sv. Mihaela, EŠD 3761

Zamenjava skrl s sivim bobrovcem:

- ohranja volumen stavbe z naklonom in obliko
- ohranja se ostrežje
- velika prememba v barvi

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Služba za kulturno dediščino
Območna enota Nova Gorica

**OBNOVA KAMNITIH STREH –
znanje, ki izginja**
Minka Osojnik, prof. um. zgod.

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Služba za kulturno dediščino
Območna enota Nova Gorica

**OBNOVA KAMNITIH STREH –
znanje, ki izginja**
Minka Osojnik, prof. um. zgod.

Dolenja vas pri Senožčah – Cerkev Žalostne Matere Božje, EŠD 9265

1965

1978

1985

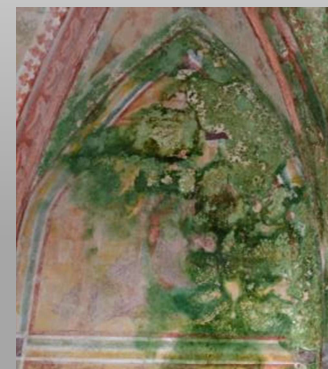
2016

Stanje leta 2016

**HUDE POŠKODBE
SREDNJEVEŠKIH
POSLIKAV!!!**

1997

2016

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Služba za kulturno dediščino
Območna enota Nova Gorica

**OBNOVA KAMNITIH STREH –
znanje, ki izginja**
Minka Osojnik, prof. um. zgod.

Dolenja vas pri Senožčah – Cerkev Žalostne Matere Božje, EŠD 9265

Obnova strehe 2016 - PREZBITERIJ

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Služba za kulturno dediščino
Območna enota Nova Gorica

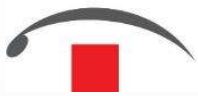
**OBNOVA KAMNITIH STREH –
znanje, ki izginja**
Minka Osojnik, prof. um. zgod.

Dolenja vas pri Senožčah – Cerkev Žalostne Matere Božje, EŠD 9265

Obnova strehe 2017 -LADJA (1. tretjina)

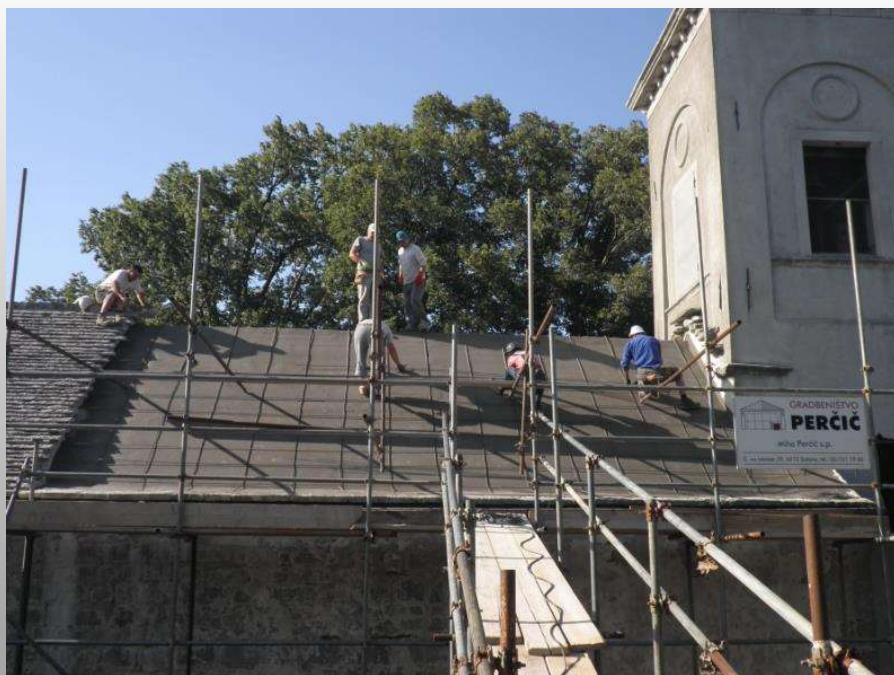

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Služba za kulturno dediščino
Območna enota Nova Gorica

**OBNOVA KAMNITIH STREH –
znanje, ki izginja**
Minka Osojnik, prof. um. zgod.

Dolenja vas pri Senožečah – Cerkev Žalostne Matere Božje, EŠD 9265

Obnova strehe 2019 - LADJA (2. in 3. tretjina)

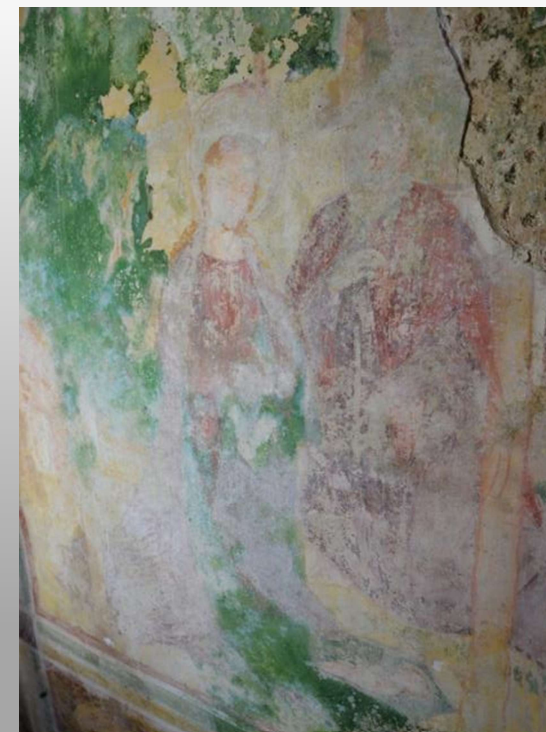
Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Služba za kulturno dediščino
Območna enota Nova Gorica

**OBNOVA KAMNITIH STREH –
znanje, ki izginja**
Minka Osojnik, prof. um. zgod.

Dolenja vas pri Senožčah – Cerkev Žalostne Matere Božje, EŠD 9265

Avgust 2019

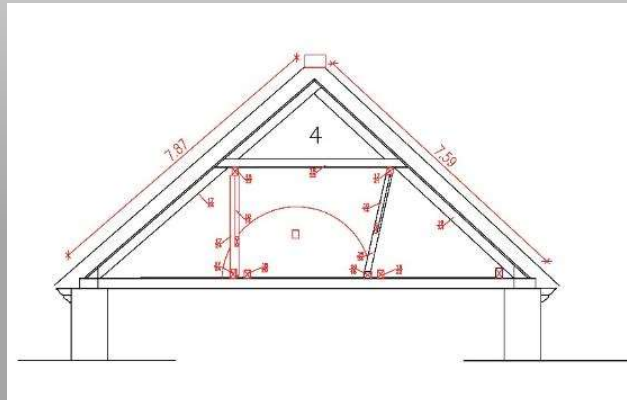
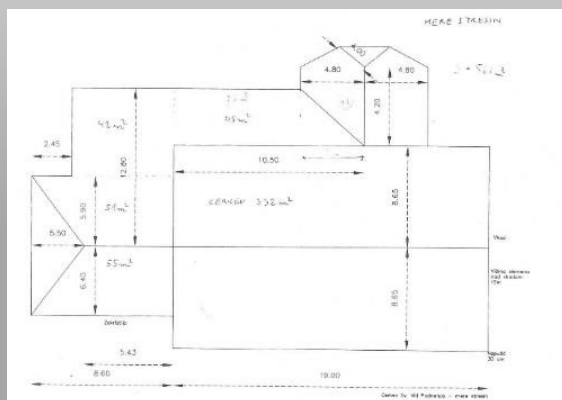
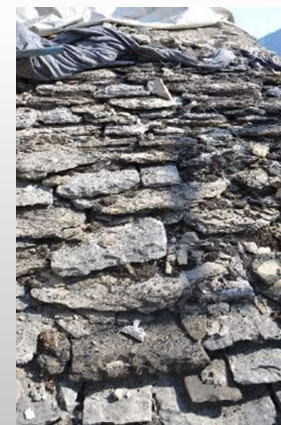
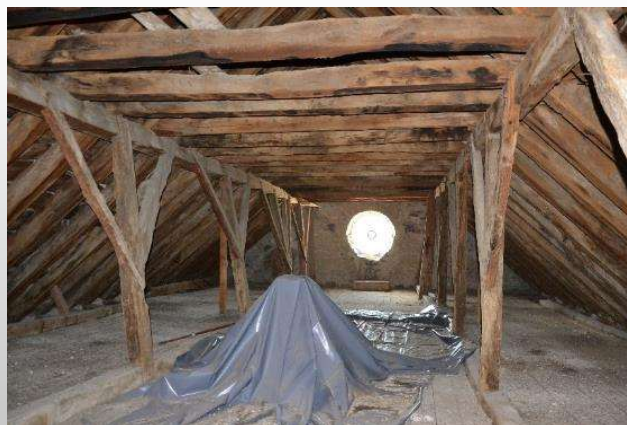

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Služba za kulturno dediščino
Območna enota Nova Gorica

**OBNOVA KAMNITIH STREH –
znanje, ki izginja**
Minka Osojnik, prof. um. zgod.

Podnanos – Cerkev sv. Vida, EŠD 3917

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Služba za kulturno dediščino
Območna enota Nova Gorica

**OBNOVA KAMNITIH STREH –
znanje, ki izginja**
Minka Osojnik, prof. um. zgod.

Podnanos – Cerkev sv. Vida, EŠD 3917

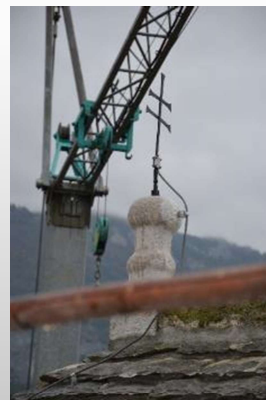
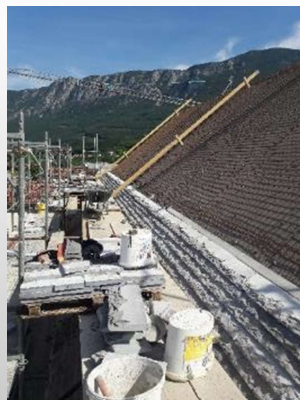

Foto: Prenova Ozbič d.o.o.

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Služba za kulturno dediščino
Območna enota Nova Gorica

**OBNOVA KAMNITIH STREH –
znanje, ki izginja**
Minka Osojnik, prof. um. zgod.

Merče – Cerkev sv. Andreja, EŠD 3942

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Služba za kulturno dediščino
Območna enota Nova Gorica

**OBNOVA KAMNITIH STREH –
znanje, ki izginja**
Minka Osojnik, prof. um. zgod.

Merče – Cerkev sv. Andreja, EŠD 3942

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Služba za kulturno dediščino
Območna enota Nova Gorica

**OBNOVA KAMNITIH STREH –
znanje, ki izginja**
Minka Osojnik, prof. um. zgod.

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Služba za kulturno dediščino
Območna enota Nova Gorica

**OBNOVA KAMNITIH STREH –
znanje, ki izginja**
Minka Osojnik, prof. um. zgod.

KDO BO JUTRI ŠE ZNAL OBNOVITI KAMNITO STREHO?